

להניח אלוטיות (האנטור) או בגדי ים (שווימען זאכן) על האילן בערב שב"ק

למדנו בשו"ע (סימן רע"ז סעיף ה, מותר להניח גר של שבת מבעוד יום על גבי אילן וידלק שם בשבת דליכא למיחש דלכשיכבה לסקליה מיניה ונמצא משתמש במחובר אבל אין מניחין גר של יום טוב על גבי אילן דשקיל ומנח ליה ונמצא משתמש באילן. ולקמן בשו"ע (סימן ס"ח) כתבו, דבבליים המותרים להשתמש בשב"ק אסור להניחם על האילן בערב שב"ק, שמתוך שהוא בהם תמיד יש לחוש שמא יבוא להורידם בשב"ק מהאילן ועיי' ישתמש וחכמים אסרו בזה שמא יעלה ויתלוש. ולפי זה נמצא המציאות במעונות הקיץ (קאנטרו) שכל אחד משתמש באלוטיות המיוחדת לו להמקוה, והדרך להניח בחוץ להתיבש, ודצריך לזהר מלהניח על גבי האילן אפי' בערב שב"ק, דעיי' יבוא ליקח ולהורידן בשב"ק בעצמו, משא"כ בגדי ים (שווימען זאכן) מותרין להניחן על האילן בערב שב"ק, דשב"ק אינו משתמש בכל זה, ואין חוששין שמא יקחם מהאילן.

מה הדין בכלי עלעקטריק אם מותר לצלצל

למדנו בשו"ע (סימן רע"ט), דהשמין והפתילה הוא מוקצה מחמת שניעשה בסיס לשלחבת. וכתבו בפוסקים דעפ"ז היה בבלי שיש בו גר עלעקטריק שהחוטים בויערים בו בנחלת של מתנות (פלארעסענט זינד) דאסור לטלטל כל הבלי אפי' לצורך גופו ומקומו דכל הבלי נעשה לו בסיס, ויש הולקים בזה וסבורים שאף שהחוט מתלהב ונעשה בנחלת מ"מ יש עליו תורת בלי, אלא יש בו דין בלי שמלאכתו לאיסור. (ש"ת הלכות יעקב סי' ק"ז, ש"ת מנחת יצחק ח"ג סי' מ"ג, ש"ת שבת הלוי ח"א סי' ע"ב ועוד)

אמנם בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' מ"ג) הביא מרעק"א במשניות, טעם המוקצה עפ"י התוספתא משום איסור נולד, כי בכל רגע נולד אש חדש וכיון דשלחבת מוסיף והולך הרי רובו לאיסור ועי"כ חשוב המנורה בסיס לשלחבת, ומסיק במנחת יתחק, דטעם זה שייך גם בגר עלעקטריק כי בח עלעקטריק מוסיף והולך בכל רגע כידוע. ובש"ת אנרות משה (ח"ג) כתב לאסור משום עובדין דחול.

ויש בליים שיש בהם עלעקטריק שאין בהם חוטי המתלהב בנחלת אדומה (למשל עירקאדישן פענען זינד) ובה אין עליהם שום דין בסיס רק האיסור הוא מדין בלי שמלאכתו לאיסור ולכן יכולין להקל לטלטל לצורך גופו ומקומו, ועיי' בשבט הלוי (ח"ה סי' ס"ד) דיש בזה הדין מבלי שמלאכתו להיתר, עיי"ש.

טבילה במקוה ביום שב"ק

למדנו בשו"ע (סימן ר"פ), תש"מ מתענוגי טבת הוא, חסידים ואנשי מעשה דקדוק לזהר לטבול במקוה ביום שב"ק ולהמשיך שטרה מיום שב"ק, ולהקפיד עליה אפילו שאינו חייב בה מדין טבילה עזרא, והפליג בספיה"ק בשם הצדיקים בגודל טבילה זו, ועפ"י קבלת האר"ז"ל (שער הכוונות ענין שחרית של שבת) טבילה זו חשובה כטבילה דערב שבת, דכשם שצדיקים להפריש מן החול לטבת כמו כן להפריש בין קדושת ליל שבת ליום השבת.

מאחרין לבוא בביהכ"ם

הרמ"א (סימן רפ"א), הביא שיטת המרדכי דשב"ק מאחרין לבא לביהכ"ס דכתיב וביום השבת ולא בבוקר דמשמע אחרון, אבל מסקנת המג"א (סוסק"ם) ושו"ע הרב (פ"א) בהב"ח דעיקר הטעם בזה משום שינה בשבת תענוג, וכ"כ המהר"ל (מנהגים אות ל"ז) שכן נוהג לעצמו שמאריך בשינת שחרית כדי שלא לבטל עונג שבת.

בשו"ע הרב (שם) דאף שמאחרין, צריך לזהר מאוד שלא לעבור זמן קרי"ש ותפלה.

ועיי' מ"ש הנה"ק משאפראן זצ"ל (תורת אלה) דרך מי שטעם טעם הכנה קדושה לתפלת שב"ק ע"י לימוד קודם התפלה או בוודאי יבין קצת הטעם האריך קבעו זמן תפלה מאוחר. ועוד כתב (פר תרי"ט), ומנהג חסידים ואנשי מעשה לאחר קצת זמן התפלה בשבת ויו"ט,

~ אור השבת ~

ספד"ק נועם אלימלך

נפרש הגמרא "כל המענה את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים", והיה לו לומר המענה את עצמו בשבת, וגם השכר שנותנים לו נחלה בלי מצרים מה מדה כנגד מדה הוא, גם מה שדרשו חז"ל "נשמה יתירה נותניו לו לאדם כשבת ולמוצאי שבת ונטילין מנוטו שנאמר שבת ויפוש כיון ששבת ווי אבדה נפש", והקושיא מפורסמת מה אומרם כיון ששבת כו', הרי איבוד הנפש היתירה הוא אחר השבת כאמרם ולמוצאי שבת נטילת הימנו.

אך הענין הוא, דאיתא בזהר הקדוש הדצדיק נקרא "שבת", מחמת שיש לו בחול נשמה ככאר בני אדם בשבת, אך מה יש בו תוספות מעלה בשבת, יש לומר להנשמה תוספת בקדושה יתירה עד שהוא מענה להבורא יתברך, וזהו "כל המענה את השבת", דקב"ה נקרא שבת, ע"ד דאיתא שם מהו שבת שמה דקב"ה, "נותניו לו נחלה בלי מצרים", דהצדיק הוא הוא תמיד מקושר ודבוק בעולמות העליונים אשר אין להם סוף ומוצר וגבול, דעולם הזה יש לו גבול, וכדי הצדיק הוא לקשר כל העולמות עד אין סוף ב"ה.

וזהו שאמרו חז"ל "כיון ששבת", פירוש האדם שאין לו נשמה יתירה בחול רק בשבת נותנים לו נשמה יתירה, וזו אבדה נפש", פירוש וזו שהנפש נאבד בחול, שאין לו בחול הנפש הזה, ולא זכה להקדושה הנוספת בשבת להצדיק שיש לו נשמה יתירה בחול.

ובודאי אין הכוונה שיוכלו לישון זמן יותר ארוך, אלא כדי שיהיה פנאי קודם התפלה ללמוד כל אחד לפום דרגא דילי' וגם לעיין בספרי חסידות כדי לעורר הלב לתפלה בהתלהבות ורג ודביקות להבורא ית'.

בספר בית אהרן (ליקוטים) בשם הרה"ק רבי אהרן הגדול מקאריץ ז"ע, דללמוד גמרא בחול קודם אור היום הוא בחינת גן עדן התחתון, ובשבת קודם אור הבוקר הוא בחינת גן עדן העליון, "איר זאלט גיין לערנען א דף גמרא בעיין בשבת קודם התפלה וזאלט נשמת איין אנדער פנים נעהאט". והמנהג בהרבה חצרות הקודש לומר ולגמור ספר תהלים ביום שב"ק לפני התפלה, עפ"י מה שמקובל מהרה"ק המאור עינים זי"ע שקיבל מפי אליהו הנביא זכור לטוב, שיש לומר בשבת קודש בבוקר לפני התפלה את כל ספר תהלים בלי הפסק (עי' עוד בספר מאורי עור ערך תהלים)

ונוהגין להרבות כמזמורים ביום שב"ק

בשו"ע הרב (סעיף ב) כתב, נוהגים להרבות בזמירות של שבת, דהיינו שמוסיפים בפסוק דשמרה, למנצח השמים כו', ואומרים נשמת אחד שירת הים, ומסיימין בו ישתבח, ואח"כ מתחילין יוצר אור והכל יודוך וקל אדון ולקל אשר שבת, ובכל מקום ומקום לפי מנהגו.

ובענין אמירת נשמת עיין בטור דנסמך אחר אז ישיר שהוא ענין יציאת מצרים, ונשמת ג"כ יש בו מציאת מצרים, ועיי' בפרר מזמרים (מטבחות דהו) דאומרים נשמת להמו שיש נשמה יתירה בשבת.

ובסדר היום (תפלת שחרית בשבת) כתב בלשונו, נשמת כל חי נתקן בשבת משום שנתוסף לנו נשמה יתירה בשבת מוסיפין אלו שבת והודאה לשי"ו על כל הטוב והגמול שנמל עמנו מיום היותנו ונמל עמנו בכל עת ובכל טעה ואין אנו כדאים לשבח לפניו. ואילו פינו מלא וכו' אין אנו מספיקין להודות וכו' וכל אלו הענינים מתבארים בספר הזהר פרשת תרומה והמשיביל יבין.

בדרבי משה (הובא במסגרת סק"ם) דאף נשמת הוא בכלל שאר מזמורים שאין מחזירין אוצו אם לא אמרו. ואם התחיל ישתבח וזכר קודם שאמר ברוך אתה ה' יחזור ויאמר נשמת על הסדר (ביאור הלכה וקצוה"ש סי' פ"ג סק"ם) ועיי' בשערי תשובה דאף אם זכר אחר ישתבח קודם ברבו יאמר אז נשמת, ובבן איש חי (פרי תולדות הובא בכף החיים סק"ם) דאף אם כבר ענה ברוך ה' המבורך כל עוד שלא התחיל בא"י יוצר אור יאמר שם נשמת.

כתבו בפוסקים, דאם שכח או דילג מלומר נשמת בעת התפלה יכול לאמרם אחר התפלה.

הכל יודוך, קל אדון, לקל אשר שבת

שבת לומר לקל אשר שבת במקומו ועוד לא סיים ברכת יוצר המאורות כתב ברמ"א דייחזור להתחיל מלקל אשר שבת, וכ"כ במג"א (סק"ם) והובא המש"ב (סק"ם) דברי הפר"ג דאפשר שמחזירין אותה, ומסיק בצ"ע.

וראה בבן איש חי (ש"ש פרי תולדות אות ח) שכתב, שאם התחיל לומר המאיר לארץ במקום הכל יודוך כמנהגו בחול כל זמן שלא חתם יוצר המאורות יחזור ויאמר מהכל יודוך על הסדר, ודלא כמו שכתב דאינו חוזר לומר אלא לקל אשר שבת או קל אדון, ועיי"ש שהאריך בזה עפ"י סוד.

בשו"ע הרב (סעיף ב) כתב, ומכל מקום אין כל זה (המזמורים) שמוסיפין שב"ק חובה אלא רשות, ואם רצה אינו אומר כלל, מלבד "לקל אשר שבת", שאף אם שכח לאמר בתוך התפלה, נכון לאמרם אחר התפלה, הואיל והוא מדבר בשבח השבת.

ומסיק בשו"ע הרב (שם) ומכל מקום אם זכר בתוך התפלה, אפילו קודם שסיים ברכת יותר לא יחזור לראש הברכה בשבילו, הואיל ואינו אל מנהג בעלמא.

תנא דבי אליהו, כל השונה הלכות בכל יום, מוכנח לו שהוא בן עולם הבא